

ПРОГРАМСКА ОПРЕДЈЕЉЕЊА

1. Социјалдемократија

СНСД је социјалдемократска странка која баштини традицију домаће и европске социјалдемократије, бори се за поштовање основних људских права и слобода, залаже се за равноправност, поштује идентитетске разлике и право на слободно одређење, те се залаже за слободу вјероисповијести и одвојеност државе и цркве. Залажемо се за правну државу у којој закони важе једнако за све. Залажемо се за тржишну привреду засновану на принципима конкуренције и приватне својине са неопходним утицајем државне интервенције у виду регулативне и надзорне улоге.

2. Суверенитет

СНСД је странка која слиједи основне демократске тековине, те сматра да суверенитет не припада центрима моћи и утицаја, већ народима и грађанима који га путем демократских избора преносе на своје представнике у политичким институцијама. Зато сматрамо да је недопустиво да у 21. вијеку, на тлу Европе, два вијека након побједе слободарских и еманципаторских начела европских грађанских револуција, нелегитимно и нелегално постављени појединац, притом држављанин стране државе, има већу политичку и законодавну моћ од заједничких институција на нивоу БиХ, као и демократски изабраних представника народа и грађана. О судбини Републике Српске и БиХ треба да одлучују конститутивни народи и грађани који у њој живе, а не страни фактори. То је главни испит зрелости пред којим се налази БиХ и од чијег исхода зависи да ли ће БиХ постати суверена или остати посљедњи протекторат на тлу Европе.

3. Уставне надлежности Републике Српске

Основни темељ функционисања БиХ може и смије бити искључиво Устав БиХ, којим су јасно дефинисане надлежности Републике Српске. Различитим политичким притисцима, уцјенама, али и интервенцијама међународних политичких фактора, један дио надлежности насилно је пренесен на ниво БиХ. Ми, као СНСД, залажемо се за враћање Уставом загарантованих надлежности јер су те надлежности дио договора свих конститутивних народа у БиХ приликом постизања Општег оквирног споразума за мир у БиХ и сваки пренос надлежности представља рушење договора на основу којег је успостављена БиХ. Поштовањем Устава, као највишег правног акта, обезбиједило би се равноправно учешће свих нивоа власти кроз јасно дефинисан

систем надлежности који гарантује постојање правне државе и компромиса као основног постулата функционисања БиХ.

4. Институције Републике Српске

Република Српска је држава у државној зајединици која се зове Босна и Херцеговина. Један од главних елемената државности Републике Српске јесу њене институције, а политичко насиље које институције Републике Српске свакодневно трпе од стране оних који раде на стварању унитарне БиХ су најбољи показатељ да је ова теза истинита. Кроз своје политичко дјеловање штитићемо институције као и интересе Републике Српске. Залажемо се за правну државу у којој је функционисање свих нивоа власти прецизно одређено Уставом, а не политичким насиљем и силом међународних фактора. Посвећени смо јачању институција Републике Српске на свим нивоима као и њиховом прилагођавању искључиво према потребама народа Републике Српске! СНСД је странка која се залаже за стриктно поштивање Устава БиХ. СНСД је против промјена Устава БиХ и против унитарног и грађанског приступа уређењу БиХ. За СНСД је уставна структура БиХ сачињена од два ентитета и три конститутивна народа и то се неће мијењати.

5. Рад заједничких органа и институција

Устав Босне и Херцеговине таксативно набраја надлежности заједничких институција на нивоу БиХ, те предвиђа да оне надлежности које нису додијељене држави припадају ентитетима.

Ипак, противправном интервенцијом Високог представника и недемократским наметањем закона, као и доношењем одлука под утицајем страног фактора, многе надлежности су са ентитетског нивоа пренесене на БиХ ниво. Органи Босне и Херцеговине морају водити рачуна о поштовању Устава и закона, као и о принципу националне пропорционалности запослених у институцијама БиХ.

6. Безбједносни изазови

Република Српска је чврсто определијељена за стварање сигурног окружења за све њене грађане и кроз своје институције активно ради на успостављању трајног мира на овим просторима. Подржаћемо сваки вид институционалне борбе против свих потенцијалних унутрашњих, али и вањских безбједносних изазова са којима се Република Српска суочава. На међународном плану водићемо одговорну безбједносну политику која подразумијева војну неутралност. СНСД сматра да Босна и Херцеговина треба да остане изван свих војних савеза. Због специфичног положаја и унутрашње сложености Босне и Херцеговине, сматрамо да је очување војне неутралности, уз професионалну војску мањег обима и сарадњу са свим партнерима у садашњем времену, најрационалнији и најбољи однос према војном питању. С тим у вези, сматрамо да треба да останемо изван сукоба великих свјетских сила, да не заузимамо ничију страну и да не водимо туђе ратове, већ да рјешавамо сопствене проблеме. Дугорочно одређење СНСД-а јесте процес демилитаризације. У сврху одговора на савремене безбједносне изазове СНСД ће се залагати за јачање капацитета полиције Републике Српске и проширивање надлежности и структуре полиције Републике Српске у складу са могућим изазовима у будућности. Примарни партнер у јачању и очувању безбједносног система за Републику Српску ће бити Република Србија.

7. Специјални односи са Србијом

Једна од Уставом БиХ предвиђених надлежности Републике Српске јесте успостављање специјалних паралелних односа са сусједним државама. Република Србија је најважнији партнер Републике Српске, како због културних и идентитетских веза, тако и због политичке и економске сарадње. Односи са Републиком Србијом никада нису били на већем нивоу, а СНСД ће у будућности још више радити на јачању и унапређењу сарадње у свим аспектима. Радићемо на заједничким инфраструктурним пројектима и унапређивати привредне и економске везе. Чињеница је да су Република Српска и Република Србија државе српског народа и других народа који у њима живе. Кључне за будућност српског народа су идентитетске повезнице, култура сјећања, наука, образовање, заједничко обиљежавање вјерских и традиционалних празника те заједничко усаглашавање политика у вези са питањима од суштинског значаја за српски народ.

8. Међународна политика

Република Српска води одговорну међународну политику усмјерену на сарадњу и дијалог са субјектима међународног система. Република Српска има своје пријатеље и саговорнике на међународној политичкој сцени. Простор Балкана одувјек је био интересантан великим политичким играчима, те подручје на којем се врло често сукобљавају интереси Истока и Запада. Кроз институционално дјеловање додатно ћемо афирмисати позицију Републике Српске у међународној политици као важном регионалном фактору. Остајемо посвећени стварању повољнијег и квалитетнијег амбијента за стране инвестиције у којем ће Република Српска увијек имати отворене опције за потенцијалне инвеститоре.

Сва настојања СНСД-а на међународном плану усмјерена су на очување безбједности и безусловног мира. Глобална сцена међународног система суштински се мијења, успоставља се нови мултиполарни систем. СНСД мора да прати развој овог система, да се прилагођава и очува видљивим своје мјесто, као и мјесто Републике Српске.

9. Интеграције

Пуноправно чланство у Европској унији једно је од важнијих опредјељења Републике Српске. Највећи дио извоза Републике Српске усмјерен је према земљама Европске уније, највећи број туриста долази из земаља Европске уније, а Европска унија је кроз пројекте присутна у Републици Српској што указује на значај евроинтеграција. Ипак, став СНСД-а је да евроинтеграције нису и не смију бити циљ по себи, већ средство за остваривање циља – бољег животног стандарда. У процесу придруживања Европској унији не смијемо заборавити своје интересе, као што не смијемо, као пуноправан члан Европске уније, изгубити ни сопствени идентитет. То значи да ћемо вриједно радити на реформама и остваривати очекивани напредак, али никада нећемо бити спремни да тргујемо надлежностима Републике Српске и угрожавамо њен положај зарад отварања нових поглавља. Пуноправно чланство у Европској унији јесте наше опредјељење, али опстанак Републике Српске наш је завјет.

10. Регионална сарадња

Сарадња са сусједним државама је од изузетног значаја, како због унапређења економских и привредних односа, тако и због стварања политичких савеза и стратешких пријатељстава. СНСД је Републику Српску ставио на мапу релевантних партнера у регионалним и међународним оквирима, а односи са сусједним земљама никада нису били на већем нивоу. Иако смо успоставили одличну сарадњу и блиске везе са скоро свим сусједним државама, настојаћемо и у будућности додатно јачати и развијати везе са свима, а нарочито са онима који принципијелно поштују Дејтонски споразум, те разумију и уважавају положај Републике Српске. СНСД вјерује да је однос са Федерацијом БиХ кључан за развој и мир на овим просторима.

11. Равномјеран развој Републике Српске

Равномјерно улагање у све дијелове Српске, развој мањих средина и борба за очување села неки су од најважнијих задатака које треба ријешити у годинама које долазе. Вишедеценијско пропадање српског села усљед процеса индустријализације и насељавања великих градова средином прошлог вијека настављено је и у новом систему због одсуства свијести о значају села и сеоске привреде. Ипак, период пандемије нас је подсјетио, како на предности живота у мањим мјестима, тако и на значај прехранбене индустрије за једну земљу. Проактивном политиком и стратешким субвенционисањем одређених привредних дјелатности, СНСД ће настојати да обезбиједи адекватне животне услове грађанима свих крајева наше Републике, те да омогући не само опстанак, већ и просперитет и повратак становништва у руралне средине.

12. Положај Срба у Федерацији БиХ

Иако су Срби конститутиван народ у Федерацији БиХ њихов положај је изузетно тежак и често су дискриминисани по основу своје националне и вјерске припадности. По попису становништва из 1991. године у Федерацији БиХ живјело је 475.866 Срба, односно 17,6%, док је, по још увијек непризнатим резултатима пописа становништва, 2013. године број Срба у ФБиХ износио 55.560. Процјењује се да данас, у 2023. години, у Федерацији БиХ живи око 36.300 Срба, односно популација Срба је на нивоу од око 1,6% од укупне популације Федерације БиХ. Положај Срба у Федерацији БиХ додатно је отежан немогућношћу да се чује глас репрезентативних српских представника, будући да се број српских представника у институцијама власти Федерације БиХ, предвиђен Уставом и Изборним законом, попуњава подобним партијским кадровима бошњачких и хрватских партија који се за потребе политичке тактике изјашњавају као Срби, као и људима који нису репрезентативни представници српског народа. СНСД развија разгранату мрежу општинских и градских одбора у Федерацији Босне и Херцеговине која би омогућила српском становништву да има репрезентативне представнике у јединицама локалне самоуправе, кантоналним и ентитетским институцијама. Политичка представљеност и присутност у институцијама један је од основних предуслова побољшања положаја нашег народа у Федерацији БиХ, а СНСД као највећа политичка организација у Републици Српској и БиХ треба бити ослонац и подршка српском народу у Федерацији БиХ.

13. Развој привреде

Током ратних сукоба и послератних криза, привреда Републике Српске доживљава значајан пад. Требало је неколико деценија да бисмо остварили потпуни економски и привредни опоравак. Бруто домаћи производ, просјечна плата, покривеност увоза извозом и други релевантни параметри показују да смо на добром путу, али огроман привредни потенцијал Републике Српске још увијек није адекватно искоришћен. У наредном периоду треба да искористимо компаративне предности Републике Српске како бисмо додатно развили и унаприједили домаћу привреду, а посебан акценат, поред аграрног сектора, дрвопрерађивачке индустрије и рударства, треба ставити на развој савремених технологија, туризма и алтернативних извора енергије. Инвестициона потрошња је покретач и основни замајак привредног развоја и наш акценат је на путној инфраструктури, те пројектима у области енергетике. Кроз инвестиционе пројекте у области саобраћаја, радимо на повећању конкурентности привреде Републике Српске и унапрјеђењу животног стандарда наших грађана, а кроз пројекте из области енергетике, обезбјеђујемо енергетску стабилност Републике Српске, те повећавамо извоз.

14. Запошљавање

Отварање нових радних мјеста, повећање броја запослених и обезбјеђење основних услова за достојанствен живот грађана Републике Српске приоритетни су задаци на којима СНСД ради дуже времена. Влада Републике Српске, на чијем је челу СНСД, већ годинама успјешно спроводи стратегију запошљавања чиме значајно доприноси повећању не само стопе запослености, већ и номиналног броја запослених. Република Српска никада у својој историји није имала већи број запослених, а у наредном периоду планирамо да мјерама активне политике запошљавања тај број додатно увећамо, те да створимо још повољнији амбијент за привредни развој, економски просперитет и останак младих у Српској, што је од круцијалног значаја за будућност земље.

15. Положај младих

Млади су будућност, али не заборављамо, и садашњост Републике Српске. То подразумијева обострану одговорност, како институција које младима треба да обезбиједи стимулативан амбијент за образовање, рад и заснивање породице, тако и одговорност младих да сопственим радом и залагањем допринесу личном развоју, као и развоју Републике Српске. На том пољу, институције Републике Српске до сада су урадиле много, али ријеч је о сложеном процесу који захтијева континуиране напоре, надоградњу постојећих, те осмишљавање нових и креативних мјера, са циљем унапређења положаја младих људи. Студентска популација заокупља посебну пажњу и стога ћемо предложити повећање стипендирања свих категорија студената: успјешних студената, студената дефицитарних занимања, као и увођење посебних стипендија за студенте који су дјеца ратних војних инвалида. У нашим редовима имамо многе младе који студирају и који ће представљати будућност у најважнијим областима друштвеног живота Републике Српске, те зато сматрамо да студентски стандард мора да буде на највишем могућем нивоу. Образовни процес мора бити усклађен са потребама савременог тржишта рада и спреман на прилагођавања неминовним промјенама које ће бити узроковане даљом технолошком, дигиталном и свеукупном модернизацијом. Поред тога што је обезбијеђено бесплатно

студирање и смјештај у студентске центре, неопходно је флексибилније и примјењивије образовање, квалитетнија и доступнија стручна пракса, те ефикасан процес преквалификације, што би директно утицало на бољу конкурентност младих људи на тржишту рада, као велики искорак у погледу њиховог запошљавања. Рјешавањем егзистенцијалних питања кроз једноставнији проналазак адекватно плаћених послова, био би отклоњен један од главних узрока одласка младих из Републике Српске. Самим тим, створиле би се претпоставке да се млади људи лакше одлучују не само за заснивање, већ и за проширење породице, што јесте и у будућности би требало да остане један од главних приоритета институција Републике Српске. Важан сегмент подршке младима јесте помоћ при рјешавању стамбеног питања. Са тим циљем, Република Српска већ дуги низ година обезбјеђује субвенцију каматне стопе на стамбене кредите за младе брачне парове. У наредном периоду потребно је размислити о надоградњи ове мјере, с обзиром на значајан пораст цијена некретнина у Републици Српској у односу на период њеног увођења. Дубоко привржени породичним вриједностима које су присутне на нашим просторима и чине окосницу васпитања сваког нашег члана, трудићемо се да покренемо пројекат стамбеног збрињавања младих брачних парова приликом рјешавања стамбеног питања, као једног од највећих проблема са којима се суочавају. Поготово ћемо своје дјеловање усмјерити ка вишечланим породицама које у склопу мјера популационе политике треба да имају различите погодности (пореске олакшице, бесплатне уџбенике, бенефиције приликом запослења, једнократне помоћи). Демографске проблеме треба рјешавати и подизањем свијести код младих људи о значају породице и могућностима за заснивање породице у Републици Српској.

Егзистенцијално сигуран и независан млад човјек је онај који ће бити мотивисан да додатно унапређује заједницу која му је обезбиједила повољан амбијент за живот. Већ споменуте модерне технологије усложњавају наш свакодневни живот, стога сматрамо да тим процесима морамо управљати како ти процеси не би управљали нама. Дигитализација помаже да свакодневни живот грађана буде једноставнији, да се услуге у јавном сектору пружају брже и ефикасније, зато сматрамо да треба приступити увођењу електронске управе у свим областима које су подобне за дигитализацију. Мјере за креирање таквог амбијента подразумијевају улагање додатних институционалних напора, као и средстава за њихову реализацију. Ако улагање у младе људе схватимо исправно – као улагање у будућност Републике Српске, онда ниједна цијена не може бити превисока.

16. Положај жена

СНСД као највећа и најорганизованија политичка партија у Републици Српској и БиХ, унутар структуре свог чланства, има велики број жена. Осим тога, више од половине становништва у Републици Српској чине жене. Тренд раста примјетан је и у структури нових чланова. Тај проценат је растао и кретао се на начин да је 2000. године износио 40%, да би 2018. године износио 52,3%. Тренд се наставља и међу новим члановима, као и у годинама након тога на начин: 2019. година (53,4 %), 2020. (52,9 %), 2021. (50,6 %), 2022. (56,7 %), 2023. (56,8 %). Сви ови подаци јасно указују на важност учешћа жена у политичком и јавном, те привредном животу Републике, као и афирмацији њихових права као њихово оснаживање, те једнаке шансе за оба пола. Те процесе треба наставити и додатно интензивирати у више праваца: заштите и унапређења једнаких права жена и мушкараца у домену адекватне политичке организованости

и веће заступљености жена у политици и осталим мјестима одлучивања, формулисање и ревидирања постојећег законодавства са аспекта превазилажења дискриминације полова, те веће заштите жена жртава насиља, јачање институционалних механизма за укупан напредак положаја жена, те економско оснаживање жена.

Досадашњи рад и подршка јасно показују да је снага женског дијела нашег друштва огромна. Оно што је потребно у наредним годинама јесте додатна хомогенизација овог дијела популације као и одговор институција на побољшање њиховог положаја и заштита од било ког вида дискриминације. Као највећа политичка партија, СНСД је до сада учинио знатне помаке када је у питању положај жена унутар политичког, јавног и друштвеног живота у Републици Српској. Прије свега, СНСД је имао жену на мјесту председника Републике, мјесту председнице Владе Републике Српске, српског члана Председништва БиХ, те значајан број жена на мјестима министара у Влади Републике Српске, посланичким, начелничким, одборничким, али и на другим руководећим функцијама.

17. Пронаталитетна политика

„Није силан ко има пушака. Већ колевки!“, рекао је давно Љубивоје Риумовић.

Пратећи потребе и интересовања првенствено младих, залагаћемо се и подржати сваку врсту напора за стварањем бољег и квалитетнијег амбијента за стварање породице и останак у Републици Српској. Кроз институционално дјеловање радићемо на промоцији система вриједности који породицу ставља на прво мјесто, јер породица је основна ћелија сваког здравог друштва.

Недавно уведеним правом на мјесечну плату од 750 КМ незапосленим мајкама са четворо и више дјеце у трајању до пунољетства најмлађег дјетета значајно је унапријеђена област породичне заштите у Републици Српској. Ово право представља додатно проширење у односу на раније присутно право на мјесечни матерински додатак у износу од 405 КМ за све незапослене породиље у трајању од 12 мјесеци, односно 18 мјесеци за близанце и свако треће и наредно дијете.

Све породиље у Републици Српској остварују право на једнократну помоћ за опрему новорођенчета без обзира на ред рођења дјетета и имовински статус породице, као и једнократну пронаталитетну накнаду за трећорођено и четвворођено дијете.

Млади брачни парови у Републици Српској у процесу стицања прве некретнине имају могућност кориштења повољних кредитних линија Инвестиционо развојне банке Републике Српске, а поред тога могу да остваре право на субвенционисање каматне стопе на те врсте кредита.

Са циљем подршке рађању, Република Српска у потпуности финансира трошкове три покушаја вантјелесне оплодње, а поред тога недавно је уведено право на бесплатне пренаталне тестове за све труднице.

Једна од мјера усмјерених ка подршци родитељима у процесу школовања дјеце су и бесплатни учбеници за све ученике од првог до петог разреда основних школа, као и одређене категорије ученика виших разреда.

У области рада, пронаталитетне мјере су уграђене у право мајкама да стекну право на пензију за једну годину мање стажа осигурања за свако рођено дијете, као и право на плаћено породилско одсуство у трајању од 12 мјесеци, односно 18 мјесеци за близанце и свако треће и наредно дијете. Послодавцима је, с друге стране, обезбијеђена потпуна рефундација накнаде плате током породилског одсуства.

Поред ових и многих других системских мјера, кроз једнократне интервенције наших институција изградили смо десетине кућа за вишечлане породице широм Републике Српске.

Предшколске установе представљају посебно важне установе за подршку породици и родитељству јер треба да ускладе рад и родитељство и пруже подршку у остваривању васпитно-образовне, заштитне и социјалне функције породице. У Републици Српској организују се тромјесечни предшколски програми за дјецу која нису ишла у вртић.

СНСД ће обезбиједити да се изврши свеобухват дјецe у предшколским установама уз минималну накнаду уважавајући могућности локалних заједница.

18. Положај борачке популације

Борци су темељ Републике Српске и морају бити саставни дио сваког плана и сваке стратегије у будућности и за будућност Републике Српске. Док је Запад градио своје друштво и своје институције славећи и институционализујући поштовање према својој војсци и својим војницима, од нас су тражили и покушавали нам наметнути да на своје војнике и на своју војску заборавимо и да их се стидимо. Њихова жеља је била да нам убију осјећај колективног поноса и самопоуздања. Нису успјели. Република Српска је поносна и вјечно захвална сваком војнику славне Војске Републике Српске. У протеклом периоду смо урадили много. И настављамо да радимо. Влада Републике Српске је успјела коначно у обухват за исплату мјесечног борачког додатка укључити све бивше припаднике Војске Републике Српске, без обзира на категорију. И од следеће године ће у ту сврху годишње издвајати преко 230 милиона КМ, за разлику од Федерације БиХ која у те сврхе издваја само 50 милиона. Република Српска ће од следеће године за бивше припаднике Војске Републике Српске, по разним основама, годишње издвајати преко 650 милиона КМ.

19. Положај пензионера

Посебан акценат нашег дјеловања у наредном периоду биће усмјерен на побољшање услова живота пензионера и старијих лица. Вођењем одговорне економске политике стварамо услове за повећање износа минималне и просјечне пензије те животног стандарда пензионера, што сматрамо једном од најважнијих друштвених, политичких, али и људских обавеза.

20. Здравство

Континуирано унапређење, повећање стандарда и ефикасности свих сегмената система здравствене заштите у Републици Српској остају у врху листе приоритета СНСД-а и у наредном периоду, а све у циљу задовољења потреба грађана у овој области. Здравствени систем Републике Српске је заснован на принципима једнакости и солидарности и неопходно је учинити додатни напор да ово остану доминантне одреднице односа друштва према обољелим људима и у будућности, што представља велику изазов у контексту новонасталих економских

и демографских промјена. Здравље поједница је предуслов личног и друштвеног напретка и мора се штити и унапређивати кроз све политике, програме и мјере. У наредном периоду је потребно наставити стварање и унапређење предуслова за промоцију и провођење здравих животних навика и конкретизовање мјера за заштиту становника од других фактора ризика који утичу на појаву масовних незаразних болести, као и оних које доводе до појаве заразних болести. Због вишеструких импликација на друштвени живот и демографску обнову, посебна пажња ће бити посвећена заштити и унапређењу менталног и репродуктивног здравља у свим окружењима и међу свим полупационим групама, посебно међу младима. Политика СНСД је довела до тога да је читав болнички сектор реконструисан и да се очекује изградња и завршетак још неколико болница. Радићемо на даљој модернизацији и подизању капацитета бањских центара, као и санацију и модернизацију основне здравствене заштите која се врши путем домова здравља широм Републике Српске.

21. Социјална заштита

Модеран, ефикасан и одржив систем социјалне заштите у Републици Српској, који је институционално, кадровски и материјално-технички оспособљен да квалитетно и брзо одговори на потребе грађана те пружи највиши ниво услуге у домену социјалне и дјечије заштите, је визија развоја социјалне, дјечије и породичноправне заштите Републике Српске. Стално унапређење квалитета постојећих и развој нових права и услуга из области социјалне и дјечије заштите је главни фокус у наредном периоду првенствено из разлога што систем социјалне заштите Републике Српске треба да одговори на велики демографски и друштвени изазов, а то је све већи број старијих особа и њихове све веће социјалне и здравствене потребе као и све већи негативни природни прираштај. У систему социјалне и дјечије заштите Републике Српске потребно је одржати фокус на даљем развоју људских, материјално-техничких и организационих капацитета те интензивирати активности међународне и међусекторске сарадње и промоције добрих пракси.

22. Реформа образовног система

Један од дугорочно најважнијих циљева јесте адекватна реформа свих нивоа образовног система. Неопходно је хармонизовати и ускладити основно, средње и високо образовање чиме би се постигло лакше и квалитетније укључивање у више нивое образовања и квалитетнији одабир будућих занимања. Оваквим приступом омогућавамо квалитетније школовање, али и пратимо трендове на свјетском нивоу, чиме постајемо конкурентни на међународном тржишту. Један од најбитнијих праваца у оквиру свеобухватне реформе образовног система је наставак реформе високог образовања у функцији побољшања квалитета, транспарентности, услова за студирање, повезаности с тржиштем рада, те бржим запошљавањем дипломираних студената. Такође, информатизација и дигитализација система високог образовања, ослањање на ИКТ привреду, те интарнационализација посебно у медицинским, техничким и природним наукама има за циљ осавремењивање и подизање квалитета високог образовања. Не смијемо занемарити ни очување национално-идентитетских дисциплина на свим нивоима образовног система јер су оне кључне за опстанак Републике Српске.

23. Култура

Култура представља универзалну вриједност која је врло често неправедно запостављена у институционалном, али и сваком другом смислу. Залагаћемо се за већа финансијска издвајања, али и сваки други вид подршке како би постакли развој умјетности, културе, те стваралачког духа нашег народа. СНСД је породица која у сваком елементу свог дјеловања посебну пажњу посвећује нашој традицији и култури. Културно уздизање нашег народа допринијеће повратку система вриједности за који се годинама залажемо.

24. Спорт

Република Српска итекако има чиме да се поноси у свијету спорта. Наши спортисти су наши најбољи амбасадори. Свакодневно постижу врхунске резултате како на регионалним тако и на такмичењима свјетског нивоа. Подржаћемо све потребне мјере како би се нашим спортистима обезбиједили најбољи могући услови за тренирање како би увијек са собом носили грб Републике Српске и наступали за наше боје. Кроз институционално дјеловање пружићемо подршку и капиталним улагањима у инфраструктурне пројекте који ће створити квалитетне услове за развој спорта у свакој општини у Републици Српској. Поред наведеног, залагаћемо се за квалитетнију афирмацију наших спортиста и њихових успјеха и кроз социјалне политике како би сав труд и рад био квалитетно награђен. Анимација младих за бављење спортом је од велике важност имајући у виду стварање зависности од друштвених мрежа код ове популације. У наредном периоду треба донијети јасне прописе о транспарентном финансирању спорта на регионалном и локалном нивоу.

25. Екологија

Један од кључних фокуса у политичком дјеловању СНСД-а у наредном периоду биће заштита и унапређење животне средине. Климатске промјене нас усмјеравају да у наредном периоду одлучно приступимо заштити природног окружења у којем расте и развија се наша заједница. СНСД ће се у свом политичком дјеловању на свим нивоима, а нарочито на локалном нивоу власти, водити принципима „плавих“ и „зелених“ политика, односно својим дјеловањем ће радити на очувању и унапређењу квалитета воде, ваздуха и земље. У том циљу радићемо на успостављању система за пречишћавање комуналних и индустријских вода, системима за пречишћавање воде за пиће, заштити изворишта, а нарочито оних који се користе за водоснабјевање грађана. Посветићемо посебну пажњу обнови водоводне и канализационе инфраструктуре, те кадровском и организационом јачању водоводних предузећа. У области заштите ваздуха бескомпромисно ћемо инсистирати на пречишћавању димних гасова у индустрији, нарочито у области производње електричне енергије кроз наставак процеса увођења највиших еколошких стандарда у технолошке процесе наших термоелектрана. У циљу заштите ваздуха инсистираћемо и на ширењу система даљинског гријања који би били засновани на еколошки прихватљивим и локално доступним енергентима, као што је геотермална енергија и биомаса. У области транспорта, промовисаћемо и подржаваћемо видове транспорта заснованим на горивима добијеним из обновљивих извора енергије. Радићемо на дескалацији моторизације и промоцији других видова транспорта. Кроз политике урбаног озелењавања, те бољег управљања простором, посветићемо посебну пажњу проблему загађивања, а нарочито урбаних средина. Намјера нам је да постојећи систем управљања

отпадом надоградимо изградњом капацитета за рециклажу и поновну сировинску употребу отпада како би у наредном периоду створили услове да ову сировину користимо и као извозни производ.

26. Вјештачка интелигенција

Доласком глобално доступних алата за коришћење вјештачке интелигенције, доћи ће до промјене филозофије кориштења онлајн простора у сврхе политичког дјеловања. Неограничене могућности које ови алати нуде представљају праву прилику за развој и едукацију, али исто тако са собом носе одређене опасности и ризике. Промовисаћемо коришћење вјештачке интелигенције у сврху развоја и едукације, али ћемо радити и на правној и институционалној заштити од свих моралних, етичких и правних изазова које доноси коришћење ове технологије. Користићемо вјештачку интелигенцију као моћан аналитички алат који нам може понудити сасвим нове перспективе рјешавања економских, образовних, здравствених и социјалних изазова.

27. Политичко јединство Српске

Упркос свим политичким разликама и партијским подјелама, СНСД сматра да постоје питања од животног интереса за Републику Српску и српски народ око којих не смије бити подјела. Кад год су угрожени витални национални интереси сви политички субјекти у Српској треба да оставе по страни политичке разлике и међусобне несугласице те да заједничким наступом учврсте и ојачају позицију Српске.

28. Коалициона сарадња са патриотским партијама

СНСД је отворен за сарадњу са сродним политичким партијама истих или сличних програмских начела. СНСД као најјача и најорганизованија партија у Републици Српској представља језгро окупљања свих политичких партија и организација које на прво мјесто стављају интересе Републике Српске и њених грађана, које нису спремне на компромисе који задиру у надлежности Републике Српске, те које су вољне прихватити основне принципе социјалдемократије. Широка коалиција окупљена око СНСД-а доказује не само снагу и привлачност партије, већ и ширину схватања и сагледавање потребе за националним и друштвеним консензусом по питањима од круцијалног значаја за опстанак и развој Републике Српске.

<p>СНСД остаје вјеран политици повратка надлежности на ниво Републике Српске. За СНСД је прихватљива само она БиХ прецизно утврђена Уставом као државна заједница два ентитета и три конститутивна народа. СНСД поштује повеље Уједињених нација, постулате права на самоопредјељење до отцјепљења и сматра да је то право поготово актуелно имајући у виду колонијални статус и управу у БиХ.</p>
